



# **Särskild sammanställning enligt 6 kap 16 § miljöbalken vid antagande av Möjligheternas ÖP**

Kommunstyrelseförvaltningen  
Karin Löfgren  
2025-08-14





## Innehåll

<b>1</b>	<b>Lagkrav</b>	<b>5</b>
<b>2</b>	<b>Integrerad ÖP- och MKB-process</b>	<b>5</b>
<b>3</b>	<b>Redovisning</b>	<b>5</b>
3.1	Hur miljöaspekterna har integrerats i planen.....	5
3.2	Hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter .....	7
3.3	Skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts .....	9
3.4	Vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför	10



# 1 Lagkrav

Av miljöbalkens 6 kapitel följer:

16 § I ett beslut att anta en plan eller ett program som omfattas av kravet på strategisk miljöbedömning eller i en särskild handling i anslutning till beslutet ska det finnas en redovisning av

- 1 hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
- 2 hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter,
- 3 skälen för att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som övervägts, och
- 4 vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Lag (2017:955).

## 2 Integrerad ÖP- och MKB-process

Arbetet med miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) till Möjligheternas ÖP har skett som en integrerad del av översiktsplanarbetet. Miljökonsulterna har medverkat i arbetsgruppen för översiktsplanen sedan start, och dialog kring miljöaspekter på planförslaget och risker för miljöpåverkan har skett kontinuerligt.

Avgränsningssamråd med länsstyrelsen har skett vid tre möten 2020 - 2022. Översiktsplanen var samråd under våren 2023 och på granskning hösten 2024. Av MKB framgår att *"miljöaspekter där det finns störst risk för betydande miljöpåverkan bedöms vara kulturmiljö, friluftsliv, naturmiljö, klimatpåverkan och klimatanpassning."*

## 3 Redovisning

### 3.1 Hur miljöaspekterna har integrerats i planen

Miljöaspekterna **kulturmiljö**, **friluftsliv** och **naturmiljö** har integrerats i planen bland annat genom att kommunens landsbygdsområden har delats in i tre skyddsnivåer med olika grad av exploaterbarhet – "skyddad natur", "höga värden" respektive "övriga landsbygd"- utifrån de kända värden som finns i olika områden.

Höga landskapsvärden ingår till stor del i "skyddad natur" enligt ovan, som utgörs av områden med hög restriktivitet mot exploatering. I planen finns även ställningstagandet att landskapskaraktärsanalys tas fram i inledande skede av detaljplaneprocessen vid byggande i känsliga landskapsrum och exponerade lägen.

Vid prioritering av utvecklingsområden för bebyggelse har vattentjänstplan och möjligheter till förbättrad VA-situation vägt tungt, för att minimera risken för negativ påverkan från avlopp på natur- och vattenmiljöer i kommunen. I planen finns även ett så kallat "Högriskområde VA" som syftar till att begränsa ytterligare exploatering på norra Tjörn i anslutning till Stigfjorden. Stigfjorden har höga naturvärden, är recipient för många enskilda avlopp och behöver skyddas mot ytterligare belastning för att uppnå sina miljökvalitetsnormer för vatten. Inom området är även grundvattensituationen känslig under högsäsong, vilket ytterligare motiverar begränsning av tillkommande bebyggelse och enskilda vattentäcker.

**Klimatpåverkan** inom kommunen kommer i stor utsträckning från persontransporter med bil, inte minst för pendlingsresor. Översiktsplanens inriktning mot att möjliggöra fler arbetsplatser på Tjörn syftar bland annat till att minska beroendet av regional pendling för kommuninvånarna. För att uppnå transporteffektivitet och begränsa klimatpåverkan föreslås även huvuddelen av tillkommande bostäder och arbetsplatser som förtätning i kommunens serviceorter respektive befintliga verksamhetsområden, nära goda kommunikationer. Efter samråd har ÖP-förslaget öppnats något ytterligare för bebyggelse på landsbygden, vilket kan bidra till ökat eller fortsatt högt bilberoende, och därmed förknippad klimatpåverkan. För att möta denna risk har planen i granskningskedet även förtydligats gällande behov av ökade möjligheter till hållbart resande.

I inledande planarbete genomfördes klimatriskutredningar avseende bland annat skyfall, översvämning samt skredrisk, för att klarlägga kommunens klimatrisksituation. Utredningsresultaten redovisades i samrådet bland övriga miljö- och riskfaktorer i kommunen. I granskningskedet har kunskapsunderlag och ställningstaganden om klimatrisker och **klimatanpassning** lyfts fram tydligare i planen för att ge frågorna större dignitet och utrymme. I planens genomförandeavsnitt listas åtgärdsplanering för klimatanpassning högt bland de planeringsaktiviteter kommunen ser behov av att fortsätta arbeta med.

### 3.2 Hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter

Nedan redovisas förslag från MKB på hur översiktsplanen kan förbättras, och hur dessa förslag hanterats i översiktsplanen.

<i>Förslag i MKB</i>	<i>Hänsyn i översiktsplanen</i>
<i>Utred hur förutsättningarna för cykeltrafik kan utvecklas som hållbart transportalternativ. Många boende på landsbygd är trots korta avstånd i praktiken hänvisade till bil då säkerheten i vägnätet har brister, särskilt under sommarhalvåret då biltrafiken ökar.</i>	Mellan samråd och granskning har sträckor där kommunen ser särskilt behov av förbättrad gång- och cykelmöjlighet uppdaterats. De identifierade gång- och cykelsträckorna har synliggjorts genom att inkluderas i mark- och vattenanvändningskartan. Ingen särskild cykelutredning har gjorts inom ramen för översiktsplanen. Dock ger kommunens trafikstrategi och trafikprogram (KF 2021) stöd för fortsatt utveckling av cykeltrafik som hållbart transportalternativ.
<i>Synergieffekter av grön- och blåstruktur för att minska klimatrelaterade risker.</i>	I översiktsplanen finns ställningstagande att prioritera öppna dagvattenlösningar som utformas för att även ge sociala och rekreativa värden. Övergripande analys av grön infrastruktur och naturtyper har gjorts utifrån risk för påverkan från klimatförändringar. Kommunen avser att arbeta vidare med åtgärder och lösningar för att minska klimatrelaterade risker i separat utredning.
<i>Implementering av VA-planen – söka olika lösningar där kommunalt VA inte bedöms som ett alternativ med syftet att minska antalet enskilda avlopp och deras miljöpåverkan.</i>	VA-planen implementeras genom att föreslagna utvecklingsområden i översiktsplanen huvudsakligen matchar områden som i VA-planen identifierats för utbyggnad av kommunalt VA. Inom ”högriskområde VA” i anslutning till Stigfjorden, där kommunalt VA inte är aktuellt i närtid, finns ställningstagande att undvika ny bebyggelse för att begränsa belastning från enskilda avlopp.
<i>Säkerställ att miljö kvalitetsnormer för kustvatten kan uppnås där även havsmiljöförvaltningens normer och underlag för kustzonen inkluderas.</i>	Skrivningar i översiktsplanen kring miljö kvalitetsnormer för vatten samt fisk- och musselvatten har kompletterats och förtydligats för att inkludera kustvatten. Ställningstagande finns i översiktsplanen om skydd mot åtgärder som negativt kan påverka vattenkvaliteten syftar till att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås.
<i>Utred vattenvårdande åtgärder i Säbyån för att kunna uppnå miljö kvalitetsmålet god ekologisk status till målåret 2027.</i>	Ingen särskild utredning har gjorts inom ramen för översiktsplanen, men kommunen är delaktiga i såväl genomförda som planerade vattenvårdande åtgärder i anslutning till Säby å. Säbyåns miljö kvalitetsnormer har synliggjorts i hänsynskartorna genom att teckenförklaringen har omformulerats till ”MKN för kustvatten, sjöar och vattendrag”. Bland regionala dokument med relevans för planeringen lyfts

	förvaltningsplan och åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt.
<i>Analyser av påverkan på landskapsbild bör krävas som underlag i fortsatt planering.</i>	Ställningstagande infört i översiktsplanen om att landskapskaraktärsanalys ska tas fram i inledande skede av detaljplaneprocessen vid byggande i känsliga landskapsrum och exponerade lägen.
<i>Nätverksanalyser på kommunal nivå för arter och naturtyper.</i>	Ingen nätverksanalys på kommunal nivå för arter har gjorts i ÖP. Dock har övergripande analys av grön infrastruktur och naturtyper gjorts utifrån risk för påverkan från klimatförändringar. Fortsatt grönstrukturplanering som föreslås i översiktsplanens genomförandeavsnitt kan komma att omfatta kommunövergripande arbete med arter och naturtyper.
<i>Artutredningar – hänvisa till lagstiftning och ny praxis.</i>	Ingen skrivning gällande artutredningar har gjorts i ÖP. Identifiering av utredningsbehov i efterföljande planering sker i det inledande skedet av detaljplaneprocessen. I kommunens hantering av förhandsbesked och bygglov bevakar miljöavdelningen behovet av bland annat artutredning.

Utifrån inkomna synpunkter om miljöaspekter har planen kompletterats och förtydligats främst i följande avseenden:

- Genomförandeavsnitt med listade behov av fortsatt arbete tillagt efter samråd,
- Redovisning av gång- och cykelnät och dess utvecklingsbehov, samt behov av ökade förutsättningar för hållbart resande, förtydligat i text och karta efter samråd
- Behov av landskapskaraktärsanalys i detaljplaneskedet förtydligat efter samråd,
- Resonemang om tätortsavgränsning på västsidan utvecklat,
- Justerad markanvändning inom Rönnängs hamn för att inte öppna för bostäder nära riksintressant fiskehamn,
- Utbyggnadsområden för bostäder och verksamheter preciserade efter samråd,
- Beskrivning av klimatrisker och behov av fortsatt arbete med åtgärder kompletterat och lyft till eget avsnitt,
- Behov av att uppnå MKN vatten utvecklat i text och kartor

### 3.3 Skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts

	Hög utbyggnadstakt	Låg utbyggnadstakt
Förtätning	<p><b>Scenario 2</b></p> <p>Förtätning i hög takt</p> <p>ÖP13 och Vision 2035</p> <p><i>Avfärdat alternativ</i></p>	<p><b>Scenario 4</b></p> <p>Förtätning i låg takt</p> <p><i>Samrådsförslag</i></p>
Utglesning	<p><b>Scenario 3</b></p> <p>Utglesning i hög takt</p> <p><i>Avfärdat alternativ</i></p>	<p><b>Scenario 1</b></p> <p>Utglesning i låg takt</p> <p><i>Framskrivet nuläge, nollalternativ</i></p>

**Scenario 5**

"Både och" - förtätning och utglesning i anpassad takt

*Granskningsförslag*

I samrådsskedet studerades fyra alternativa scenarier, utifrån hög respektive låg utbyggnadstakt samt hög respektive låg bebyggelsestäthet:

- Scenario 1, utglesning i låg takt, motsvarar framskrivet nuläge och beskrivs som jämförelsealternativ. Alternativet bedöms inte lämpligt som huvudalternativ då det inte i tillräcklig utsträckning leder mot kommunens mål om ökad befolkning.
- Scenario 2, förtätning i hög takt, motsvarar kommunens gällande översiktsplan från 2013 samt kommunal vision från 2015. Kommunen har länge försökt uppnå en snabb befolkningsökning genom förtätning utan att lyckas, varför alternativet bedöms orealistiskt.
- Scenario 3, utglesning i hög takt, bedöms olämpligt utifrån ineffektiv resurshushållning och stor risk för betydande negativ miljöpåverkan.
- Scenario 4, förtätning i låg takt, utgör huvudalternativ i samrådsskedet. Under samrådet utvärderades alternativet som bristfälligt då det inte erbjuder tillräcklig flexibilitet och öppenhet för bebyggelseutveckling, samt ej möjliggör tillräckligt snabb befolkningsökning.

Inför granskningen utvecklades scenarioredovisningen med ytterligare ett alternativ:

- Scenario 5, "Både och" - förtätning och utglesning i anpassad takt, utgör huvudalternativ i granskningskedet, och är det planförslag som tagits till antagande.

Skälen att detta alternativ antas framför övriga övervägda alternativ är att det möjliggör bebyggelseutveckling i både ort och landsbygd och därmed bättre stödjer kommunens mål om befolkningsökning och utvecklat näringsliv. Förslaget erbjuder större flexibelt i förhållande till flera målgruppers behov av boende och arbetstillfällen, och bedöms därmed bättre bidra till balanserad demografi, kommunal service, arbetsmarknad och ekonomi än övriga alternativ. På detta sätt väger det antagna planförslaget upp den risk för måttlig negativ miljöpåverkan som det enligt MKB:n kan medföra, med positiv påverkan på flera sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter.

### **3.4 Vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför**

Övervakning och uppföljning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen medför kommer i första hand att ske i samband med ordinarie efterföljande planering och genomförande av planen.

I samband med detaljplanering görs undersökning om betydande miljöpåverkan och i tillämpliga fall genomförs miljöbedömning och MKB. Detaljplaneskedet är lagstyrt och kommunen är skyldig att utreda allt som är nödvändigt för att avgöra vad som är lämplig markanvändning på platsen. Utredningar med relevans för miljöövervakning som oftast görs i detaljplaneskedet är dagvatten, skyfall, trafik, naturvärdesinventeringar, geoteknik och markmiljö. Landskapskaraktärsanalys i detaljplaneskedet är genom ställningstagande i översiktsplanen särskilt påbjudet där risk finns för påverkan på landskapsbild. I samband med förhandsbesked, bygglov och andra tillståndsärenden bevakar miljöavdelningen risker för miljöpåverkan utifrån gällande lagstiftning.

I genomförandeavsnittet i översiktsplanen föreslås även fortsatta översiktliga planeringsaktiviteter som på olika sätt förväntas bidra till ökad kunskap om den miljöpåverkan översiktsplanen kan få och hur negativa effekter på miljön kan förebyggas och minimeras:

- Klimatanpassning, åtgärdsplanering
- Fördjupad energiplanering
- Brandvattenplanering
- Grönstrukturplanering
- Planeringsunderlag om jordbruksmark
- Planeringsunderlag om plats för fritidsbåtar
- Tätortsstudie Källekärr
- Skärgårdsutveckling